

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15.03.1991, sp. zn. 7 Cz 13/91, ECLI:CZ:NS:1991:7.CZ.13.1991.1

Číslo: 17/1992

Právní věta: Volební stížnost (§ 48 odst. 2 zákona č. 368/1990 Sb.), o volbách do zastupitelstev v obcích, je zvláštním návrhem na zahájení soudního řízení, který nemá povahu opravného prostředku. Úvaha o míře přiměřenosti použití občanského soudního řádu na řízení o volební stížnosti musí vycházet z cíle sledovaného právní úpravou voleb do zastupitelstev v obcích, ze způsobu, jakým jsou související právní vztahy upraveny, a ze vzájemného srovnání ustanovení právního předpisu, který má být přiměřeně použit, s cílem a způsobem právní úpravy uvedených voleb. Stížnost pro porušení zákona proti rozhodnutí krajského soudu (§ 48 zákona č. 368/1990 Sb.) o volební stížnosti nebyla přístupná.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 15.03.1991

Spisová značka: 7 Cz 13/91

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Stížnost pro porušení zákona, Volby

Předpisy: 99/1963 Sb. § 236 368/1990 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

U krajského soudu v Brně podal nezávislý kandidát do zastupitelstva v obci T. stížnost na platnost voleb do místního zastupitelstva, konaných dne 24. 11. 1990. Stížnost byla odůvodněna tím, že nezávislý kandidát dne 28. 9. 1990 předal kandidátní listinu spolu s příslušnou peticí, podepsanou třiceti občany obce T., zapisovatelce místní volební komise, která přislíbila potřebné doplnění petice. Místní volební komise však potom pro neúplnost petice volební kandidátku neregistrovala.

Krajský soud v Brně usnesením rozhodl, že stížnost S. K. domáhajícího se vyslovení, že volby konané dne 24. 11. 1990 v obci T. jsou neplatné, byla důvodná, neboť místní volební komise neumožnila doplnění petiční listiny nezávislých kandidátů. Na základě těchto zjištění se krajský soud v Brně zabýval otázkou, do kdy měla být předložena petiční listina. Při řešení této otázky vycházel z ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, a dospěl k závěru, že posledním dnem lhůty, kdy bylo možné petiční listinu předložit, byl 1. 10. 1990. Konec zákonné 55ti denní lhůty totiž připadl na den pracovního klidu (30. 9. 1990) a nejbližším pracovním dnem byl 1. 10. 1990. Jestliže místní volební komise zmíněného dne zabránila v doplnění petiční listiny, je volební stížnost důvodná.

Stížnost pro porušení zákona, podaná ministrem spravedlnosti České republiky, jejímž rozsahem a důvody je Nejvyšší soud České republiky byl vázán, dovozovala s poukazem na ustanovení § 19 odst. 1 a § 20 zákona č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, že místní volební komise byla povinna předložené kandidátní listiny přezkoumat. Jestliže nesplňovaly náležitosti uvedené § 19 odst. 2 a 5 tohoto zákona, bylo její povinností vyzvat volební stranu, aby ve stanovené lhůtě nejpozději 45 dnů před konáním voleb závady odstranila. Místní volební komise jinak nemohla kandidátní listinu zaregistrovat. Ve stížnosti pro porušení zákona se dále uvádělo, že posléze citovaný zákon nepředpokládá opravu nedostatků petice po uplynutí lhůty 55ti dnů přede dnem voleb. Po uplynutí této lhůty proto nebyla místní volební komise povinna ani oprávněna podle ustanovení § 20 zákona č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, vyzvat volební stranu k odstranění vad petice. Taková výzva se mohla týkat pouze vlastní kandidátní listiny, případně jejích náležitostí upravených v ustanovení § 19 odst. 2 citovaného zákona. Vzhledem k tomu, jak dovozovala stížnost pro porušení zákona, nebylo důvodu, aby soud považoval postup místní volební komise za závažné porušení volebních předpisů. Také úvahy soudu o analogickém použití zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, nepovažuje stížnost pro porušení zákona za případné. Stížnost pro porušení zákona zastávala názor, že dodržení lhůty stanovené v § 19 odst. 1 zákona č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, je jedním z hmotněprávních předpokladů platného předložení kandidátní listiny. Proto bylo ve stížnosti pro porušení zákona navrhováno, aby Nejvyšší soud České republiky vyslovil, že uvedeným usnesením krajského soudu v Brně byl porušen zákona o ustanoveních § 3 a § 153 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanoveními § 167 odst. 1 a § 244 odst. 1 o. s. ř. 3) a v ustanoveních § 19 odst. 1, § 20 odst. 1 a § 48 odst. 1 a 2 zákona č. 368/1990 Sb. posléze citovaného zákona.

Nejvyšší soud České republiky tuto stížnost pro porušení zákona svým rozsudkem zamítl.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 48 odst. 2 zákona č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, krajský soud projedná stížnost na platnost voleb v senátu složeném z předsedy a dvou soudců. Ustanovení občanského soudního řádu o přezkoumávání rozhodnutí jiných orgánů se použijí přiměřeně.

Legislativní termín „přiměřeně“ je nutno chápat jako interpretační pravidlo, jehož obsahem je takový postup při použití obecně závazného právního předpisu, při kterém se na nově upravené právní vztahy aplikují jen některé odpovídající části dosavadní právní úpravy, jež má být přiměřeně použita. Úvaha o míře přiměřené použitelnosti takové právní úpravy přitom musí vycházet zejména z cíle sledovaného právní úpravou daných právních vztahů, ze způsobu, jakým jsou tyto právní vztahy upraveny, a ze vzájemného srovnání jednotlivých ustanovení obsažených v obecně závazném právním předpisu, jenž má být přiměřeně použit, a způsobem, jakým nová právní úprava vymezuje dané právní vztahy. Teprve na základě takové úvahy lze učinit jednoznačný závěr o přiměřené použitelnosti konkrétních ustanovení obsažených v dosavadní právní úpravě a o tom, u kterých z nich je přiměřené použití vyloučeno.

Řízení o volební stížnosti upravené v ustanovení § 48 zákona č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, je charakterizováno několika zásadními znaky, které je výrazně odlišují od úpravy přezkoumávání rozhodnutí jiných orgánů soudem. V řízení o volební stížnosti především soud nepřezkoumává rozhodnutí, nýbrž průběh voleb, tj. jednotlivé úkony a činnost volebních stran a volebních orgánů, a to jen v rámci vymezeném touto stížností. Návrh na zahájení řízení o volební stížnosti je návrhem svého druhu, který nemá povahu opravného prostředku (obvykle chybí rozhodnutí, jež by bylo možné napadnout). Navrhovatel, jímž může být i volič zapsaný do seznamu voličů v obci nebo každá volební strana, která podala v obci kandidátní listinu, je jediným účastníkem řízení. Chybí tedy nejen účastníci ve vzájemném postavení navrhovatele a odpůrce, ale kterýkoli další účastník řízení. Celé řízení o volební stížnosti je upraveno tak, aby v relativně krátké době bylo najisto postaveno složení obyvatelstva obce. Prostředkem k zajištění tohoto cíle je nejen stanovení

desetidenní lhůty k podání volební stížnosti, ale i další desetidenní, byť pořádkové lhůty, ve které má soud stížnost projednat. Proti rozhodnutí krajského soudu o této stížnosti se nelze odvolat.

Je zřejmé, že úprava projednání volební stížnosti obsažená v zákonu č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, je natolik odlišná od řízení o přezkoumávání rozhodnutí jiných orgánů soudem, že z přiměřeného použití jsou vyloučeny i mimořádné opravné prostředky.

Opačný závěr o přípustnosti mimořádného opravného prostředku by tu navozoval dlouhodobý stav právní nejistoty v otázce konstituování zastupitelstev v obcích.

Dospěl proto Nejvyšší soud České republiky k závěru, že proti rozhodnutí krajského soudu o volební stížnosti podané podle ustanovení § 48 zákona č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, nebyla stížnost pro porušení zákona přípustná.

Se zřetelem k tomuto závěru Nejvyšší soud České republiky zamítl podle ustanovení stížnost pro porušení zákona, podanou ministrem spravedlnosti České republiky proti uvedenému usnesení krajského soudu v Brně, jako nepřípustnou.

Poznámky pod čarou:

1) Ve Slovenské republice srov. § 50 zákona č. 346/1950 Sb., o volbách do orgánů samosprávy obcí (viz i předcházející rozhodnutí č. 16/1992 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

2) zákona č. 99/1963 Sb. (ve znění se změnami a doplňky vyhlášeném pod č. 78/1983 Sb. a ve znění zákona č. 180/1990 Sb. a zákona č. 519/1991 Sb.)

3) ve znění před novelizací zákonem č. 519/1991 Sb.